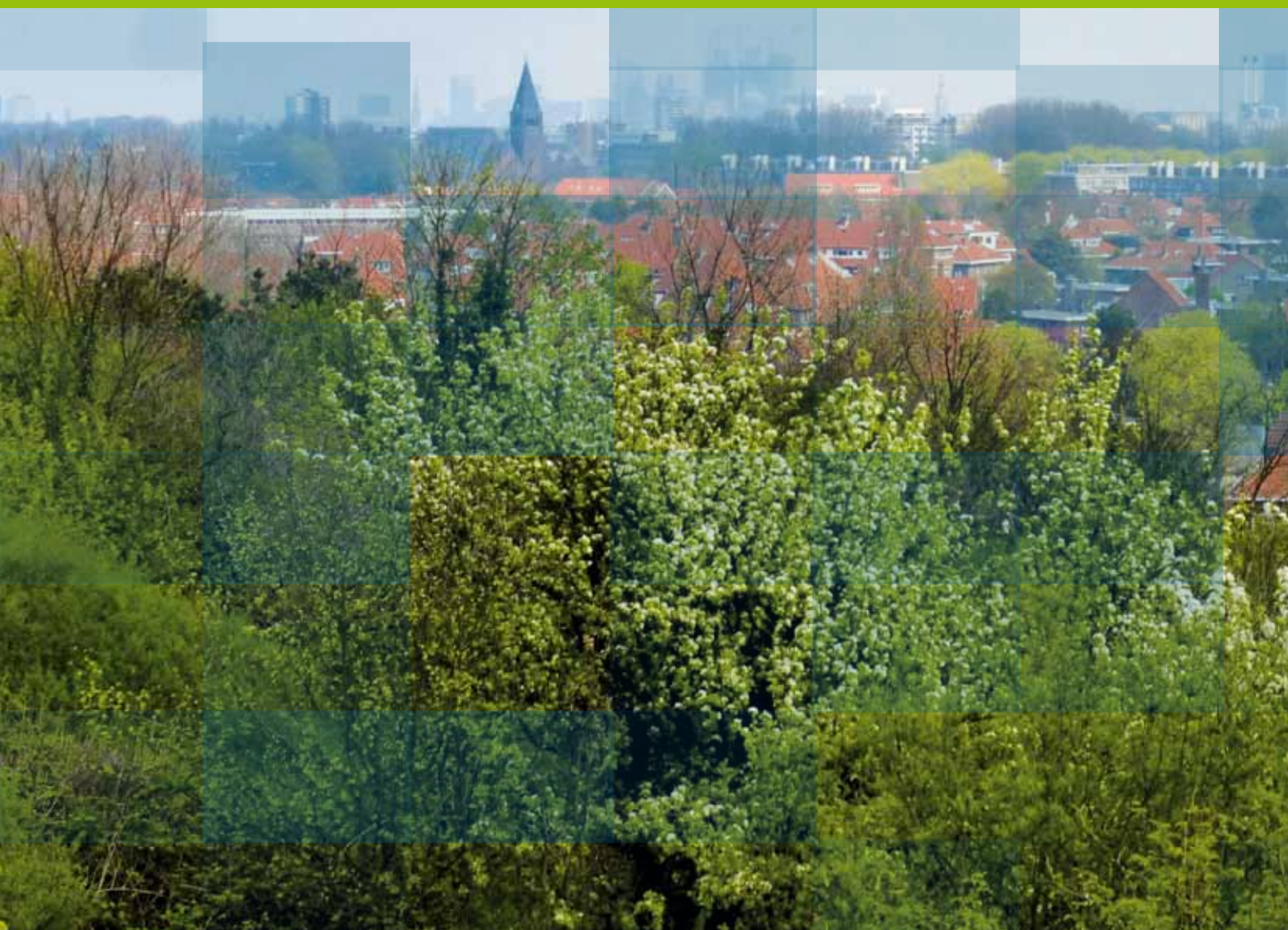

DUURZAAM ACHTER DE DUINEN

COÖPERATIE
VOGELWIJK ENERGIE(K)

Inspirerende *Kunst*

Zhuang Hong Yi, Kantcho Kanev, Lu Luo, Lita Gabellut, Cole Morgan, Andy Warholl, Keith Haring: voorbeelden van kunstenaars die de tand des tijds ruimschoots hebben doorstaan. Internationaal tot de top behoren! Is dat duurzame kunst, of hebben we het hier over slim investeren in goede kunst?

Wat het ook is, LoCo-Art Den Haag en Gallery238 Amsterdam werken al jaren met deze -en andere- topkunstenaars.

Indien kunst niet alleen duurzaam moet zijn, maar tevens de basis om van te genieten brengt u eens een bezoek aan onze website of komt u gezellig langs in onze galerie aan de Brouwersgracht 238 in Amsterdam. Kunt u tegelijk van ons vernemen hoe de aanschaf van duurzame kunst tevens fiscaal zeer aantrekkelijk voor u als ondernemer kan zijn.

LoCo ART

www.LoCo-Art.nl www.Gallery238.com

H **BOUW- EN AANNEMERSBEDRIJF**
HOOGENDOORN

De betere duurzame verbouwers sinds 1924

Van Weede van Dijkveldstraat 73 | 2582 KS Den Haag | Tel: 070 - 355 49 30 | Fax: 070 - 355 48 52
E-mail: info@hoogendoornbouw.nl | www.hoogendoornbouw.nl

VOGELWIJK GAAT ENERGIEK VOORT

Een pareltje, dat is Vogelwijk Energie(k). Windmolen De Duinvogel levert groene stroom voor 450 huishoudens, er zijn plannen voor een isolatiecampagne in de wijk en LED-verlichting wordt in de Vogelwijk actief gepropageerd. Steeds meer wijkbewoners doen mee aan energiezuinige initiatieven.

De Vogelwijk vervult een belangrijke voorbeeldfunctie in Den Haag. En ik werk er graag aan mee om die initiatieven uit te dragen in de rest van de stad. Want we doen het ergens voor. Den Haag wil in 2040 klimaatneutraal zijn. De nieuwe standaard in Den Haag is daarom: duurzaam denken en duurzaam doen. Wij zijn op de goede weg en behoren tot de koplopers in Nederland.

Duurzaamheid is het 'geitenwollensokken-stadium' definitief voorbij en is nu de hardst groeiende economische sector. Iedere inwoner en elk bedrijf heeft baat bij het verduurzamen van de stad. Maar duurzaamheid is ook leuk, want je merkt dat het positieve resultaten oplevert.

We hebben de komende jaren 12 miljoen euro extra voor maatregelen op het gebied van duurzaamheid en milieu uitgetrokken. Daarmee willen we zo veel mogelijk mensen stimuleren om mee te doen. Energiecoaches en eco-teams trekken de stad in, er komt een energie(besparings)beurs en mensen kunnen van verschillende subsidieregelingen gebruik maken. Ook de gemeente draagt zijn steentje bij door het goede voorbeeld te geven, bijvoorbeeld met zonnepanelen. En we richten een innovatie- en duurzaamheidscentrum op. Ook daarvoor geldt: dat doen we met alle partners in de stad. Zoals we dat ook in de Vogelwijk doen!

Rabin Baldewsingh
Wethouder Duurzaamheid

De woorden 'duurzaam' en 'duurzaamheid' horen wereldwijd tot de belangrijkste modewoorden van deze nog jonge 21ste eeuw. Er niet zo maar op los leven, maar rekening houden met de generaties na ons. Dat betekent bijvoorbeeld voorzichtig en verantwoord omspringen met de fossiele brandstoffen, bouwstoffen en voedingsstoffen die de aarde ons geeft, ervoor zorgen dat lucht, water en bodem minder vervuild raken en ook serieus proberen de welvaart eerlijker over onze planeet te verdelen.

Het 'duurzaam denken en doen' werd in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw al door idealisten gepredikt en door organisaties als de VN gepropageerd, maar pas de laatste tien jaar beginnen deze begrippen mondiaal aan te slaan. In het Nederlandse onderwijs worden kinderen inmiddels al vanaf de hoogste klassen van de basisschool met begrippen als energiebesparing en milieubewust leven vertrouwd gemaakt. En dat is goed.

Niet alleen de uitputting en vervuiling van de aarde, maar ook de almaar stijgende prijzen van producten uit onze klassieke energiebronnen zoals olie en gas dwingen ons om andere vormen van energie te gaan gebruiken. Het is bittere noodzaak.

Het zal nog jaren duren voordat duurzaam leven in de poriën van de mensheid is verankerd, maar in onze welvarende westerse wereld met z'n vele mogelijkheden kunnen we alvast heel wat stappen in de goede richting maken. Zo ook in onze eigen wijk. Vogelwijk Energie(k) wil daarvoor uw aanjager zijn.

Paul Lohmann
Voorzitter Vogelwijk Energie(k)

OP WEG NAAR EEN DUURZAME WIJK

**Doe mee voor
€ 25,- per jaar!**

**Meld u aan via:
info@vogelwijkenergiek.nl**

Vogelwijk Energie(k) is begin 2009 opgericht op initiatief van de Vogelwijkbewoners Paul Lohmann, Ed van Dijk, Udo Roberti en Willem Minderhout. In februari 2009 presenteerden zij zich via wijkblad De Vogelwijk aan de bewoners. Hun manifest begon aldus: *Het zijn opmerkelijke tijden. Er is een economische crisis, de energiekosten worden fors hoger en wereldwijd is er sprake van klimaatverandering en broeikas effect. Allemaal verontrustende ontwikkelingen. De vraag is: kun je daar als individu iets aan doen? Kunnen bijvoorbeeld wij als bewoners van de Haagse Vogelwijk iets bereiken door samen te werken aan het bewuster, duurzamer en verstandiger omgaan met energieverbruik? Ja, dat kunnen we!*

WAT IS VOGELWIJK ENERGIE(K)?

WINDMOLEN

Het ambitieuze doel van de oprichters van Vogelwijk Energie(k) was - en is - dat de wijk op den duur 'CO2-neutraal' zou moeten worden. De eerste stap die werd gezet was het voeren van gesprekken met energiebedrijf Eneco en de gemeente Den Haag. De vraag die daarbij werd opgeworpen was: zou het mogelijk zijn de niet meer actieve windmolen van Eneco aan de zuidkant van de Scheveningse haven weer aan het draaien te krijgen om op die manier meer groene energie naar de Vogelwijk te brengen?

Na veel overleg werd het volgende resultaat geboekt: 110 Vogelwijkbewoners betaalden elk 500 euro om de windmolen van nieuwe rotorbladen te voorzien en weer in gebruik te stellen. In ruil daarvoor zouden deze obligatiehouders een leuke korting op hun energierekening krijgen.

Op 19 mei 2010 werd de windturbine, die in totaal 450 huishoudens van groene energie kan voorzien, op feestelijke wijze opnieuw in gebruik genomen. De molen kreeg de naam Duinvogel, een vondst van Nina Rademakers, leerling van de Heldringschool aan het IJsvogelplein. Dit eerste zichtbare succes van Vogelwijk Energie(k) kreeg veel media-aandacht en de idealistische Vogelwijkers behaalden enkele maanden later zelfs de tweede plaats bij de nationale verkiezing voor De Groene Parel, een prijs voor opmerkelijke duurzaamheidsinitiatieven.

ER KOMT NOG MEER

Dit is nog slechts het begin. Vogelwijk Energie(k) wil nog veel meer. Deze brochure vol tips en praktijkverhalen over energiebesparing is daartoe een aanzet. Vogelwijk Energie(k) denkt onder meer aan gunstig geprijsde collectieve woningsisolatie, bijvoorbeeld per huizenblok. Daarvoor zouden contracten kunnen worden afgesloten met gespecialiseerde bedrijven. Ook worden er initiatieven genomen om energiezuiniger verlichting te propageren en er wordt zelfs al serieus overwogen een tweede windmolen aan te kopen.

WORD LID EN ONTVANG TWEE LED-LAMPEN!

Vogelwijk Energie(k) begon als stichting en is dat officieel nog steeds. Daarnaast werd echter in 2010 de Coöperatieve Vereniging Vogelwijk Energie(k) opgericht. De leden van deze vereniging zijn de 110 participanten van windmolen De Duinvogel plus de ruim honderd donateurs die vorig jaar elk 25 euro betaalden. Begin april is een zeskoppige ledenraad geïnstalleerd die als een soort 'volksvertegenwoordiging' functioneert.

Uiteraard wil Vogelwijk Energie(k) het aantal leden/donateurs graag uitbreiden. Daarom wordt er dit voorjaar een ledenwerfactie gehouden. Wie zich opgeeft als lid en 25 euro betaalt, krijgt als welkomstgeschenk - zo lang de voorraad strekt - twee superzuinige LED-lampen cadeau.

Geef u op (met naam, adres, mailadres en eventueel telefoonnummer) via:
info@vogelwijkenergiek.nl

STICHTINGSBESTUUR:

Paul Lohmann (voorzitter), Bert Bruning (secretaris), Ed van Dijk, Willem Minderhout, Peter van der Woude

Coöperatiebestuur:

Paul Lohmann (voorzitter), Peter van der Woude (secretaris), Huub van Rossum (penningmeester) Ed van Dijk, Willem Minderhout

Ledenraad

Corinna Wissels, Anne Baas, Harm de Boer, Peter van der Woude, Dick van Rietschoten, Peter Wit

Duurzaam onze eigen wijk van energie voorzien. Een prachtig streven! Ik ben apetrots op wat Vogelwijk Energie(k) tot nu toe al heeft bereikt. Het is niet alleen een toonbeeld van duurzame energie-oplossingen, maar geeft ook aan hoe krachtig het is als je er SAMEN aan werkt. Met wijkbewoners, gemeente, bewonersorganisatie Duindorp en Eneco. Er waren maar weinig mensen die geloofden dat het zou lukken de windmolen bij de haven weer aan het draaien te krijgen, en ziedaar! Ook de LED-lampenactie vind ik een lofwaardige stap op weg naar een CO2-neutrale wijk. Reikhalzend kijk ik uit naar nieuwe initiatieven die uit Vogelwijk Energie(k) voortkomen. Ga zo door en ik hoop dat vele wijkbewoners lid/donateur worden!

Pieter Duisenberg
Voorzitter wijkvereniging
De Vogelwijk

Telkens als Jeroen de Haas windmolen De Duinvogel bij het zuidelijk havenhoofd ziet draaien, flitsen er allerlei herinneringen door z'n hoofd. Dat is niet zo verwonderlijk, want hij is voorzitter van de Raad van Bestuur van Eneco en was nauw betrokken bij het proces dat leidde tot de hernieuwde ingebruikstelling van de turbine in mei 2010. Een proces waarin molen-eigenaar Eneco, Vogelwijk Energie(k) en de gemeente Den Haag na enige strubbelingen harmonieus samenwerkten.

'Irritant was dat, die stilstaande molen'

JEROEN DE HAAS, TOPMAN ENECO: 'HET GEB-GEVOEL MOET TERUGKOMEN'

Hij vertelt over die periode met een mengeling van trots en humor. „Die molen is nog niet zo oud hoor: hij werd in 1996 geplaatst. Maar begin 2009 raakten de rotorbladen defect en werd-ie buiten werking gesteld. Niet dat we geen geld hadden voor nieuwe wieken, maar in die tijd waren er andere molens van hetzelfde type die ook kuren vertoonden, dus de boel werd vooral uit veiligheidsoverwegingen stil gelegd, in afwachting van technisch onderzoek.”

„Als Hagenaar die ook niet ver van de kust woont, loop ik een paar keer per week hard over het strand. En iedere keer zag ik toen die stilstaande molen. Irritant vond ik dat, want ik ben juist heel erg bezig met duurzame energie. ‘Die molen moet gauw weer gaan draaien,’ zei ik tegen de man die toen in ons bedrijf over de windenergie ging. Maar het gebeurde niet. Sterker nog:

na een paar maanden werden de wieken er gewoonweg af gesloopt. Dat maakte helemaal een ontmantelde indruk. Geen gezicht!”

HEFTIGE GESPREKKEN

Om een lang verhaal kort te maken: in het najaar van 2009 kwam de Eneco-topman bij toeval in contact met Vogelwijkbewoner Paul Lohmann, die met een groepje wijkgenoten grootste plannen koesterde om de wijk verduurzamen. „In dat gesprek kwam het idee naar boven om samen die molen nieuw leven in te blazen. Nou, daar had Paul wel oren naar. Maar toen die bal eenmaal was begonnen te rollen, stuitten we op allerlei hindernissen. Binnen m'n eigen club, waar de molen al bijna als afgeschreven werd beschouwd, maar ook bij de gemeente, want wethouder Marnix Norder had grootse plannen voor bebouwing van het voormalige Norfolkterrein en daarbij stond die molen alleen maar in de weg. Zo kwamen we in een reeks heftige gesprekken terecht. Ik dacht wel eens: waar ben ik eigenlijk aan begonnen?”

„Gelukkig kregen we na een poosje extra hulp vanuit de Vogelwijk, van onder anderen PvdA-raadslid Willem Minderhout die bij z'n partijgenoten enige druk op de ketel zette, en van wijkvoorzitter Pieter Duisenberg.”

OMSLAGPUNT

Ik weet nog goed dat we het omslagpunt bereikten, het moment waarop Norder met onze gedachtegang meeding en ook enthousiast werd. Opeens liep alles gesmeerd. Het enige wat Eneco en Vogelwijk Energie(k) moesten beloven, was dat de molen zou worden weggehaald zodra er gebouwd zou gaan worden. Daar hielden we ons aan, maar dat duurt echt nog wel een aantal jaren.”

TRIOMF

Nog altijd overvalt Jeroen de Haas een gevoel van triomf als hij De Duinvogel ziet draaien. „Natuurlijk is dit maar een turbine met een klein vermogen, maar het is voor mij een symbool voor de missie waar we mee bezig zijn: zo veel mogelijk duurzame energie leveren - met hulp van wind, zon, water, biomassa en geothermie - en bovendien op wijkniveau mensen helpen om duurzamer te gaan leven, precies wat nu ook gebeurt rond Vogelwijk Energie(k).

Energiebedrijven zijn de afgelopen jaren grote kolossen geworden, maar we moeten weer dichterbij de mensen gaan staan. Elke Hagenaar van boven de veertig weet nog hoe het vroeger was, met ons eigen Haagse energiebedrijf GEB. Dat klonk vertrouwd en wás ook vertrouwd. Dat GEB-gevoel moet weer terugkomen.”

HAAGS WINDMOLENPARK OP ZEE

Jeroen de Haas heeft nog een droom, die hij de komende jaren graag wil verwezenlijken. „We hebben het plan liggen voor een windmolenpark van 210 Megawatt op zee, net buiten het zicht van Scheveningen. Dat zou bijna alle Haagse burgers van groene stroom kunnen voorzien. Mooi toch? Maar ook dit komt er alleen als we allemaal met passie en geloof achter die droom gaan staan: het kabinet, de gemeente, Rijkswaterstaat en vooral de inwoners van de stad en de wijken, mensen die zich betrokken voelen. Zonder zulke mensen en Nina Rademakers, het meisje dat de naam Duinvogel heeft verzonnen, was die molen bij het zuiderstrand misschien nooit meer gaan draaien.”

Elke Vogelwijkbewoner kan zeer binnenkort al een aanzienlijke energiebesparing bereiken (en dus minder CO₂-uitstoot veroorzaken) door in huis superzuinige LED-verlichting te introduceren. De eerste twee LED-lampen krijgt u gratis als u lid bent of wordt van Vogelwijk Energie(k), maar de rest van uw nieuwe verlichting kunt u tegen sterk gereduceerde prijzen aanschaffen bij wijkgenoot Rick André Wiltens, die de lampen importeert uit China. Zo kunt u bijvoorbeeld elke halogeenspot letterlijk en figuurlijk voor een 'spotprijs' vervangen.

VOGELWIJK KAN SUPERGOEDKOOP OMSCHAKELEN NAAR LED-LICHT

HUIS

Rick André Wiltens viel in 2001 met zijn neus in de boter toen hij met zijn vrouw het huis aan de Kanarielaan 25 kocht. „In het huis had een Duitse ingenieur gewoond die zeer milieubewust was en de afgelopen jaren allerlei energiebesparende maatregelen had genomen: dubbel glas, vloerverwarming, een regenwater-opvangbak waarmee in combinatie met een grondwaterpomp de toiletten worden doorgespoeld en de tuin kan worden gesproeid en nog veel meer snufjes.”

„We geven dus al veel minder uit aan energien en waterkosten dan voorheen in ons huis in het Statenkwartier”, zegt Rick. „Onze volgende stap in dat duurzaamheidsstraject is nu de totale omschakeling naar LED-verlichting.”

GRONDSTOFFEN

Rick verhandelt al bijna dertig jaar wereldwijd mineralen en chemicaliën als grondstoffen voor onder meer de verf-, papier-, en cosmetische industrie. Sinds 1990 haalt hij al die grondstoffen uit China.

Zijn bedrijf, dat de naam RAW Minerals draagt (RAW is de afkorting van zijn initialen Rick André Wiltens) heeft inmiddels een bloeiend filiaal in Shanghai.

AANBIEDING

„Een jaar of vijf geleden bedacht ik dat het ook wel leuk zou zijn als ik via China in de alternatieve energiemarkt zou stappen,” vertelt Rick. „Ik ging aanvankelijk zonnepanelen importeren, maar omdat de subsidieregelingen daarvoor niet meer bestaan, heb ik dat op een lager pitje gezet. We richten ons nu helemaal op LED-lampen. Ik kan op dat gebied zeer goede kwaliteit leveren.

En goedkoop: zo'n 25 procent onder de gangbare prijzen. En voor mijn medebewoners in de Vogelwijk nu zelfs nóg goedkoper. Wie vóór 1 juli LED-lampen bij ons bestelt, kan rekenen op 30 à 40 procent korting, afhankelijk van het type lamp.”

BOOMING

LED-verlichting, met 40.000 à 50.000 branduren per lamp, zal de komende jaren booming business worden, verwacht Rick. „Want de traditionele energieverslindende gloeilampen sterven uit. Die worden straks niet eens meer geproduceerd. En de spaarlampen blijken ook geen groot succes te zijn. Ze zijn lang niet zo zuinig als LED-lampen en bevatten bovendien giftige stoffen, waardoor je een afvalprobleem creëert.”

Veel mensen denken nog dat het vervangen van gewone lampen door LED-licht een hele heisa is, maar dat valt enorm mee. „Ze zijn er in alle soorten en maten, met alle mogelijke fittingen. Het is doorgaans gewoon 'plug and play': indraaien en hupkeke, het brandt. Alleen als je een jaren oude transformator voor halogeenspotjes hebt, raad ik aan die te vervangen.”

HOE UW LED-LAMPEN TE BESTELLEN?

Dat kan via de volgende website www.rawledshop.com

Daar treft u een webwinkel aan met LED-lampen in alle soorten en maten. De bestelde lampen worden thuisbezorgd.

Let wel: de Vroege Vogelkorting geldt tot 1 juli, dus wees er snel bij!

„De gebouwde omgeving is nog steeds een enorme energievreter. Nieuwbouw wordt almaar beter, maar het is nog een hele opgave om buurten als onze Vogelwijk met zijn woningen met enkelsteensmuurtjes te verduurzamen. De meeste woningen zullen hier waarschijnlijk een G-label hebben. Maar er is hier naast isolatiemaatregelen nog veel mogelijk. Stel bijvoorbeeld dat je de daken van de Sportlaanflats kunt bedekken met zonnecellen. Of dat je in de huizen 'slimme energiemeters' installeert, die een veel beter inzicht geven in je energieverbruik.”

Maarten Hajer
Vogelwijker en directeur van het
Planbureau voor de Leefomgeving

„Het is geen groot oppervlak hoor. Ongeveer 25 vierkante meter. Maar we vonden het toch de moeite waard om het te doen,” zegt Allert van den Ham. Hij vertelt over het groene tapijtje van vetplantjes dat hij en zijn vrouw Ingrid van der Velpen in 2009 hebben laten aanleggen op het dak van de uitbouw achter hun huis op de hoek van de Oude Buizerdlaan en de Laan van Poot.

LEUK EN NUTTIG, ZO’N GROEN DAKTAPIJTJE

Ingrid en Allert waren er als de kippen bij toen ze lazen over de subsidie van 25 euro per vierkante meter die de gemeente voor groene daken zou gaan geven. Zo’n milieuvriendelijke en prettig ogende dakisolatie sprak hen zeer aan. „Wij proberen al jaren milieubewust te leven, dus dit paste daar goed in,” aldus het echtpaar dat in de sector ontwikkelingshulp werkt.

Omdat ze tot de allereerste aanvragers van de subsidie behoorde, mocht Ingrid een rol spelen bij de officiële presentatie van het Haagse Groene Dakproject, samen met wethouder Baldewingsh. Ze kwam zelfs terecht in een gemeentelijke folder over het project.

„Er zijn diverse groenbedrijven die zo’n dak voor je aanleggen,” aldus Allert. „Het was binnen een middag gebeurd. „Er wordt eerst een ondergrond aangebracht met onder meer een wortelwerende laag en daar bovenop komt dan het tapijt van vetplantjes. Dat zit gewoon op grote rollen, net zoals je rollen met graszoden hebt.

Je hebt er verder geen omkijken meer naar, want die plantjes blijven klein. Het bijkomende voordeel van ons ‘daktoupetje’ is trouwens dat het geluiddempend werkt. Er banjeren geregeld vogels over het dak en dat hoorde je altijd, maar nu is het stil.”

WAT IS EEN LED-LAMP?

LED-lampen zijn geen lampen in de klassieke zin van het woord. Zo bevatten ze geen gloeidraad en werken niet zoals spaar- of tl-lampen met behulp van een gas. LED staat voor Light Emitting Diode. Anders gezegd: lichtgevende diode. Een diode is een elektronisch elementje dat voornamelijk uit silicium bestaat (aangevuld met onder meer een beetje fosfor) en dat licht geeft als er stroom doorheen wordt gestuurd.

De LED-techniek werd al tientallen jaren geleden in het klein toegepast, bijvoorbeeld als aan/uit-lampje van een pick up of versterker en later voor kleine lichtgevende schermplaatjes in allerlei apparaten of als fietsverlichting. De laatste jaren wordt de techniek op steeds grotere schaal toegepast. LED-lampen gebruiken aanzienlijk minder energie dan een gloeilamp, spaarlamp of tl-lamp.

Voor LED-lampen wordt niet de tot nu toe gangbare vermogens-eenheid Watt gebruikt, maar Lumen. Dit is de eenheid voor de hoeveelheid licht in een lichtbundel zoals die wordt waargenomen door een doorsnee menselijk oog. Omrekenen is lastig. Ter vervanging van een peertje van 40 Watt moet je een LED-lamp van 470 Lumen hebben, 60 Watt wordt ongeveer 800 Lumen en 100 Watt ongeveer 1200 Lumen.

MET INFRAROEDCAMERA OP ZOEK NAAR WARMTELEKKEN

Wie z'n huis wil laten isoleren, kan tegenwoordig aan de buitenkant van het huis een warmtescan laten uitvoeren. Een aantal aannemers en installatiebedrijven beschikt al over dergelijke apparatuur. Met een infraroodcamera worden - bij voorkeur in het stookseizoen - 's avonds laat of 's nachts opnamen van de buitengevel gemaakt. Aan de hand van de vastgelegde beelden kun je dan precies zien waar het huis warmte 'lekt'. Deze detectiemethode voldoet uitstekend om doelgericht de zwakke plekken in muren of bij ramen aan te pakken.

Op initiatief van Vogelwijk Energie(k) en met gemeentelijke steun zijn het afgelopen voorjaar bij wijze van proef drie verschillende typen woningen in de wijk op warmtelekken gescand. Op grond van de resultaten is daarna een isolatie-analyse gemaakt. Vogelwijk Energie(k) is van plan om de komende jaren bepaalde woningrijen of huizenblokken voor een zacht prijsje een scan aan te bieden en vervolgens in overleg met aannemersbedrijven gunstige offertes te laten maken voor isolatiemaatregelen.

**Al ruim 21 jaar een begrip
in de technische wereld.**

Met 4 disciplines onder 1 dak,
kunnen wij voor u ieder gewenst
comfort creëren in bedrijfspand
of woning.

- ✓ Centrale verwarming
- ✓ Airconditioning
- ✓ Loodgieters werkzaamheden
- ✓ Dakbedekking & isolatie

Kalisvaart Technisch Beheer

Zilverstraat 126
2544 EL Den Haag
Tel: 070-3234848
Fax: 070-3683093
www.kalisvaart.info

Bij Kalisvaart Technisch beheer wordt
gebruik gemaakt van energiezuinige
en hoogwaardige materialen!

Ook de materialen voor dakbedekking
zijn bij Kalisvaart Technisch Beheer
'groen' en brandveilig.

**Airconditioning is
vandaag de dag
goedkoper en
vriendelijker voor
het milieu dan
mensen denken!**

**RAW
LED
ZICH
DIK TERUG**

BETAALT

Rawled levert mooie
ledverlichting, licht zoals u
het altijd al gewend was.
Rawled ontwikkelt zelf in
China zodat we een stuk
goedkoper zijn dan reguliere
merken. Maar uiteraard wel
met hoge kwaliteit en twee
jaar garantie.

Alleen Vogelwijkbewoners
kunnen profiteren van de
extra hoge kortingen tijdens
de Vogelwijk Energie(k)
Vroege Vogelactie
(19 mei-30 juni). Kijk op de
speciale Rawled-Vogelwijk
Webshop!

speciale led aanbiedingen:

www.rawledshop.com

Tennispark Houtrust

- 11 perfect onderhouden banen
- Gezellige vereniging
- Voldoende speelmogelijkheden
- Tennisschool Jan de Rook
- Solid Tennis Academy
- Uitstekende horeca
- Verhuur voor feesten & partijen
- Ook catering op uw eigen locatie

Laan van Poot 38
2566 EC Den Haag
0703615203

www.tennisparkhoutrust.com

Het voormalige nonnenklooster Ste. Marie op de hoek van de Haviklaan en de Talinglaan werd in 1997 omgebouwd tot een appartementencomplex met tien schitterende wooneenheden. Daarbij werd een verlichtingssysteem aangebracht dat 24 uur per dag en 365 dagen per jaar de gemeenschappelijke ruimtes verlichtte, zoals de hal, het trappenhuis en de kelder.

HONDERDEN EURO'S BESPARING DANKZIJ LED-VERLICHTING

„Het waren halogeenspots en wandlampen met ouderwetse 'peertjes' van 20 watt. En dat brandde allemaal continu, dus je kunt wel nagaan dat het de gezamenlijke bewoners aardig wat kostte, niet alleen aan stroomverbruik, maar ook aan vervanging van de lampen”, zegt Floris Oskam, voorzitter van de Vereniging van Eigenaren van het complex. „De lampen gebruikten zo'n 8700 kilowattuur per jaar en ze hadden een levensduur van gemiddeld 2000 branduren.” In het voorjaar van 2009 besloot de Vereniging van Eigenaren alle lampen voor de gemeenschappelijke ruimten te vervangen door aanzienlijk zuiniger verlichting. In plaats van de halogeenspots van 20 watt kwamen er LED-spots van 3 watt, waarbij ook de transformatoren dienden te worden vervangen. De wandlampen van 20 watt werden verwisseld door spaarlampen van 10 watt. „Alles bijelkaar was het een investering van 1400 euro, maar dat was alleszins de moeite waard,” aldus Floris Oskam, die trots een rondleiding door het complex geeft.

WONDERBAARLIJK

De LED-technologie heeft wonderbaarlijke voordelen, legt hij uit. „Bijna 100 procent van de energie die je in een LED-lamp stopt, wordt omgezet in licht. Bij een halogeenlamp is dat maar 20 procent. De rest gaat op aan hitte en dat merk je gauw genoeg als je een brandende halogeenlamp aanraakt. Ten tweede is het aantal branduren van een LED-lamp minimaal 40.000, bijna twintig keer zo veel als van een halogeentje.”

Inmiddels is gebleken dat de permanent brandende spots en wandlampen samen nog maar 6600 kWh per jaar verbruiken. Een substantieel verschil met de 8700 van voorheen. „Die investering van 1400 euro hadden we in minder dan een jaar terugverdiend,” vat Floris samen. „En vandaag de dag zou die investering nog een stuk lager zijn, want de LED-lampen worden steeds goedkoper en ze gaan ook steeds langer mee.”

HANDIGE WEBSITES

www.energiesubsidiewijzer.nl

Alles over subsidies voor duurzame energie-investeringen, zowel van de rijksoverheid als van de gemeente waar je woont.

www.milieucentraal.nl

Alles over energie en milieu in het dagelijks leven, variërend van verlichting en verwarming tot verkeer, voedsel en recycling.

<http://duurzaam.startpagina.nl>

Tientallen links naar 'duurzaamheidswebsites'

www.klimaatfondsdenhaag.nl

Website van het Klimaatfonds Haaglanden, een flinke steun in de rug om van Den Haag een klimaatneutrale gemeente te maken.

www.groenestroomshop.nl

Voor wie op zoek is naar energiebesparingsproducten

www.energielabel.com

Nuttige informatie over het energielabel voor uw huis. Sinds 2008 moet bij verkoop, verhuur of een ingrijpende verbouwing van een woning een energielabel worden vastgesteld.

www.energiwereld.nl

Vergelijk de energieprijzen van energieleveranciers, vindt informatie over groene stroom en vele tips.

www.gaslicht.com

Vergelijkingen in energieverbruik, energietarieven en allerhande tips.

www.moviq.nl/groen-verbouwen

Tal van tips over duurzaam verbouwen

Binnen het Haags gemeentelijk apparaat wordt Henk Heijkers wel eens bestempeld als 'duurzaamheidsgoeroe'. De ambtenaar in kwestie, werkzaam bij de Dienst Stedelijke Ontwikkeling, moet daar smakelijk om lachen. Maar een feit is dat Henk Heijkers, van huis uit geograaf met milieukunde als specialisatie, op alle mogelijke manieren probeert de stad Den Haag een duurzamer karakter te geven. Duurzaam op alle gebieden, met als hoofdterreinen wonen, werken en verkeer. Hij is dan ook een belangrijk adviseur van het college van B en W.

„We moeten de stad toekomstbestendig maken,” zegt hij. „Dat betekent ten eerste dat we bij alle nieuwe projecten optimale aandacht schenken aan duurzaamheid en ten tweede dat we moeten proberen bestaande situaties milieuvriendelijker en energiezuiniger te maken.”

Nieuwbouwprojecten worden in toenemende mate volgestopt met duurzaamheid. „Er wordt hier en daar zelfs al 100 procent energieneutraal gebouwd, maar dat zijn nog wel uitzonderingen,” meldt Heijkers. „De gemeente Den Haag streeft ernaar dat we hier in het jaar 2020 volledig energieneutraal bouwen. Sterker nog: Den Haag zou in 2040 een geheel klimaatneutrale stad moeten zijn. Wist je trouwens dat de zogeheten CO2-footprint van Den Haag voor 80 procent uit gebouwen bestaat – waarvan de helft woningen – en dat het verkeer hier 20 procent van de CO2-uitstoot voor z'n rekening neemt?”

HUISEIGENAREN

Voor nieuwbouwhuizen gelden allerlei normen, die zijn vastgelegd in het nationale Bouwbesluit, vervolgt Henk Heijkers. „Die normen zijn de afgelopen jaren steeds strenger geworden, hetgeen vooral wil zeggen dat er steeds meer duurzaamheidseisen worden gesteld: wat de bouwmaterialen betreft maar ook op het gebied van energiezuinigheid. Voor dat laatste geldt er een EnergiePrestatieNorm met minimumeisen.”

Een mooi voorbeeld van de jongste Bouwbesluitnormen is het systeem van warmteterugwinning dat in de gloednieuwe appartementencomplexen op het Houstrustterrein is ingebouwd. Warme lucht uit de woningen stroomt langs buizen die verse buitenlucht aanvoeren, waardoor die buitenlucht alvast wordt voorverwarmd.

Voor oude huizen bestaan geen afdwingbare duurzaamheidsnormen. Henk Heijkers: „Het is de verantwoordelijkheid van de eigenaar om z'n huis al dan niet duurzaam te maken. En als die eigenaar dat niet doet, merkt hij het natuurlijk in de nodeloos hoge energierekening.” Nu heb je twee soorten eigenaren: woningcorporaties en particuliere woningbezitters. Van die laatste heeft Den Haag er relatief veel, want van de ongeveer 220.000 woningen zijn er zo'n 120.000 in particulier bezit. „Het is dus van groot belang om particuliere eigenaren te prikkelen tot duurzame investeringen,” vat Heijkers samen. Maar daarbij zou zo'n eigenaar wel rekening moeten houden met het karakter van z'n huis. Dat gebeurt helaas

Een belangrijke prikkel voor duurzame verbouwingen is volgens Henk Heijkers op dit moment de tijdelijk verlaagde BTW op arbeid ten behoeve van duurzame onderhoudsklussen: maar 6. Helaas is dit een crisismaatregel die maar tot juli dit jaar geldt. „Maar de BTW op isolatiewerkzaamheden is twee jaar geleden al van 19 naar 6 procent verlaagd en dat blijft zo! Bovendien kun je tot 1 november aanstaande een gemeentelijke subsidie voor dak- en vloerisolatie krijgen.”

VLOERISOLATIE

Als hij een tip zou mogen geven, zou Heijkers als eerste van de daken schreeuwen dat iedereen met een oud huis zonder vloerisolatie dringend moet overwegen zo'n isolatielaag aan te brengen. „Dat scheelt echt enorm in het energieverbruik, en als je het dak meteen meeneemt wordt dat natuurlijk nog veel meer.” Naast de BTW-maatregelen en de isolatiesubsidie zijn er nog andere subsidieregelingen, zoals de gemeentelijke bijdrage aan de aanleg van een 'groen dak': een plat dak met vetplantjes die een isolerende werking hebben en bovendien fijnstof opnemen. Ingrid van der Velpen en haar man Allert van den Ham van de Oude Buizerdlaan waren in 2009 de eersten die van deze Haagse regeling gebruik maakten.

De afgelopen jaren kon men rijkssubsidie krijgen op de aanschaf van zonnepanelen. Als gevolg van de crisisbezuinigingen is die subsidie-mogelijkheid echter geschrapt.

STRAATVERLICHTING

Voor de zeer energiezuinige LED-verlichting ziet Henk Heijkers een grote toekomst. „Niet alleen in huizen en andere gebouwen, maar ook op straat. We moeten de komende tien jaar geleidelijk overschakelen op straatverlichting van LED-lampen.

'DEN HAAG MOET TOEKOMSTBESTENDIG WORDEN'

Die verhoudingen zijn in elke stad anders. Die verkeerscomponent wordt trouwens nog lager doordat er steeds schonere brandstoffen komen. De HTM bijvoorbeeld heeft binnenkort alleen nog maar bussen op aardgas.”

niet altijd. Denk bijvoorbeeld aan de duizenden eigenaren van mooie oude woningen die meenden dat ze er goed aan deden hun houten kozijnen te vervangen door kunststof exemplaren. „In esthetisch opzicht vaak een verschikking,” zegt mr. Duurzaamheid met afkeurend gezicht.

Dat zal de gemeente uiteindelijk een flink lagere stroomrekening bezorgen. Er wordt zelfs al gedacht over 'slimme straatverlichting', die feller gaat branden als er iemand langs komt en op een lager pitje schijnt als er geen verkeer is.”

„Ik heb al heel lang een energiebesparings-tic”, lacht beeldend kunstenaar Sylvia de Tombe. „Dubbel glas in de ramen, een hoogrendementsketel, niet te warm stoken, niet nodeloos lang douchen, dat soort dingen. Dus toen ik in 1999 las over een rijkssubsidie die je kon krijgen voor de aanschaf van zonnepanelen, zei ik tegen mijn man Peter: dat moeten we doen!”

‘AANSCHAF ZONNEPANELEN HEB JE IN TIEN JAAR WEL TERUGVERDIEND’

„Zo kregen we op het dak van ons huis aan de Kauwlaan vier panelen, die we besteld hadden via Eneco. We hoorden tot de eerste wijkbewoners die zo iets hadden: panelen met siliciumcellen die de zonnewarmte omzetten in elektriciteit, dus niet te verwarren met zonnecollectoren die verwarmd water leveren. Het waren destijds behoorlijk dure dingen, die panelen. Bij elkaar kostten ze zo’n 5000 gulden, want er waren nog geen euro’s. Maar dankzij verschillende subsidieregelingen kregen we bijna driekwart daarvan vergoed!”

KRACHTIGER

Toen Sylvia een aantal jaren later tijdelijk in het Statenkwartier ging wonen, schafte ze ook daar zonnepanelen aan. „Een nieuwe generatie: veel krachtiger dan die we hadden.” Nu ze binnenkort met haar man weer terugkeert in het huis aan de Kauwlaan, dat een opknabbeurt ondergaat, wil ze de oude panelen ook vervangen door modernere. „Ik heb het nog eens opgezocht: zes eigentijdse panelen schelen me ongeveer 580 kilowatt-uur per jaar. Het is jammer dat er nu geen subsidieregeling meer voor bestaat, maar in ongeveer tien jaar heb je die investering er wel uit. Maar ook als het wat langer zou duren, zou ik er niet mee zitten. Voor mij is de zorg voor het milieu belangrijker dan geld.”

TERUGLOPENDE METER

Sylvia troont de bezoeker mee naar een kast waar de ‘omvormer’ zit, het apparaat dat het opgevangen zonlicht uit de panelen in elektriciteit omzet. Aan knipperende oranje lampjes kun je zien of de omvormer aan het werk is. „De zon hoeft niet eens per se te schijnen. Ook bij een grijze hemel nemen de panelen licht op, zij het natuurlijk wel minder.”

„De omvormer geeft de opgewekte elektriciteit gewoon af aan het elektriciteitsnet,” legt Sylvia uit. „Dat wordt op je rekening in mindering ge-

bracht. Maar het allerleukste aspect daaraan is dat de panelen soms méér stroom leveren dan jij zelf op dat moment aan elektriciteit verbruikt. Dan zie je je elektriciteitsmeter teruglopen! Dat kan bijvoorbeeld gebeuren als je alleen een koelkast en een radio aan hebt staan en verder niks. Op een zeer zonnige dag kun je zelfs de meter zien terugdraaien als je een was draait én de computer hebt ingeschakeld.”

VROLIJK GEVOEL

Ook Tom en Marleen van IJsseldijk, die op het dak van hun huis aan de Kanarielaan twee zonnepanelen hebben staan, krijgen volgens Tom „een vrolijk gevoel” als ze de meter zien teruglopen. „Daarom is het zo jammer dat we over een poosje allemaal een nieuwe elektriciteitsmeter krijgen, waarop je dat draaiende schijfje niet meer ziet.” Wie zonnepanelen wil hebben, kan op internet zeer veel informatie vinden over verschillen in kwaliteit, prijs en rendement. Sinds kort biedt het Amsterdamse bedrijf Greenchoice een bijzondere service aan: ze leveren en plaatsen gratis panelen, die in twintig jaar tijd worden afbetaald.

ENERGIECERTIFICAAT VERPLICHT BIJ VERKOOP EN VERHUUR

Sinds 2008 zijn woningeigenaren verplicht om bij verkoop of verhuur van hun huis en bij ingrijpende verbouwingen een EnergiePrestatieCertificaat (EPC) van het huis te laten maken.

Dat speelt een belangrijke rol bij de waardebeoordeling van de woning. Het energielabel dat na deskundig onderzoek wordt vastgesteld, is vergelijkbaar met dat van auto’s en witgoed.

Een woning met het A-label verbruikt het minst aan energie, een woning met het G-label het meest. Huizen die gebouwd zijn na 1 januari 1998 hoeven geen energielabel te hebben, want die zijn al energiezuinig gebouwd.

Rijden in een elektrische auto is een vervreemdende ervaring, net als vliegen in een zweefvliegtuig. Je start en je hoort niets. Je rijdt weg en je hoort behalve de buitengeluiden nog steeds niets. Heeft de auto eenmaal een flinke snelheid, dan dringt het geluid van de banden op het asfalt of de klinkerweg wel tot de bestuurder door. Maar verder produceert de auto een weldadige stilte.

EERSTE VOGELWIJKER MET EEN ELEKTRISCHE AUTO: 'WE STAAN AAN HET BEGIN VAN EEN REVOLUTIE'

„In het begin is dat een gekke gewaarwording,” zegt Evert-Jeen van der Meer. Hij kan het weten, want hij rijdt zelf in een elektrische auto. Een Nissan Leaf, geleast via zijn werkgever, de internationaal opererende verzekeringsmakelaar en risicoadviseur Aon. In Den Haag is hij nog maar een van de weinigen die in zo'n wagen rondrijden en in zijn eigen Vogelwijk is Evert-Jeen de allereerste, weet hij voor 99 procent zeker. Vanuit een stopcontact in zijn huis aan de Ooievaarlaan slingert geregeld een verlengsnoer naar de op het tuinpad geparkeerde auto. „Je stopt een stekker in de neus en na ruim zes uur is-ie opgeladen en kun je er weer ongeveer 160 kilometer mee rijden,” zegt de trotse bezitter van het voertuig. „Maar meestal laad ik hem op bij mijn kantoor in Amsterdam, want daar heb je een snellader: een stopcontact van 380 volt en 64 ampère. Dan is het opladen in drie kwartier gepiept.”

BRANDSTOFFPRIJZEN

„Met elektrische voertuigen wordt al tientallen jaren geëxperimenteerd, maar nu staan we echt aan het begin van een revolutie”, is de overtuiging van Evert-Jeen. „Alle grote automerken hebben sinds kort een elektrisch voertuig in hun assortiment. Ze kosten allemaal tussen 32.000 en 40.000 euro, maar ik ben ervan overtuigd dat die prijzen de komende jaren gaan zakken. Zeker nu de brandstofprijzen de pan uit rijzen en waarschijnlijk nooit meer naar het lage niveau van een aantal jaren geleden teruggaan, zal de vraag naar elektrische wagens toenemen.”

Toch is Evert-Jeen realist genoeg om te erkennen dat de echte omwenteling nog wel even op zich zal laten wachten. „Want er zijn nog een paar flinke drempels te nemen.

Nederland, en eigenlijk de hele wereld, is nog niet klaar voor de elektrische auto. Ten eerste is de prijs nog een te grote belemmering. Oké, je betaalt geen BPM en ook geen wegenbelasting, maar toch is de aanschafprijs een rem. Ten tweede is de actieradius van 160 kilometer die je met een volle accu kunt bereiken nog veel te beperkt en in de derde plaats is er nog helemaal geen goede oplaadinfrastructuur. Overal in de steden, maar ook op het platteland, zouden oplaadstations moeten komen waar je tijdens het nuttigen van een broodje en een kop koffie en het lezen van een krant de wagen weer even snel energie kunt geven.”

VEILIGHEID

„Maar dat is nog niet alles. Er moeten ook andere dingen veranderen. Automonteurs moeten worden om- of bijgeschoold tot elektromonteurs, er moet uniformiteit in de batterijsystemen komen, het elektriciteitsnet is nog niet berekend op het opladen van grote hoeveelheden auto's tegelijkertijd en de veiligheid van de elektrische wagens moet meer aandacht krijgen. Accu's kunnen exploderen, om maar eens wat te noemen. En nog iets merkwaardigs: de elektrische auto's zijn zo stil dat andere weggebruikers ze niet horen aankomen. Dat is ook een veiligheidsrisico. Er wordt al aan gedacht om toch een herkenbaar zoemgeluid erin aan te brengen.”

Dit alles overziende denkt Evert-Jeen dat de elektrische auto pas populair zal worden via een tussenstap: de hybride auto die voor pakweg 75 procent op elektriciteit rijdt en voor een kwart op brandstof. „Raakt de accu leeg, dan kun je overschakelen op brandstof, waardoor de accu al rijdend vanzelf weer oplaadt.”

BEHOORLIJK SEXY

Maar hoe het ook zij, het rijden in een elektrische auto mag dan in de woorden van Evert-Jeen „behoorlijk sexy” zijn, de nadelen wegen nu nog ruim op tegen de voordelen.

De allermooiste voordelen zijn hier overigens nog niet eens genoemd: nul CO₂-uitstoot en een uitermate laag bedrag aan oplaadkosten. Wie bijvoorbeeld in een benzineauto jaarlijks voor 2000 euro aan benzine tankt (prijsspeil anno nu) is met een elektrische auto maar een vijfde deel daarvan aan stroom kwijt.

„Heerlijk, een scooter zonder geknetter en uitlaatgassen! Met een volle accu kun je er 80 à 90 kilometer mee rijden. Ideaal voor verplaatsingen binnen de stad,” zegt Ed van Dijk, bewoner van het Leeuwerikplein en bestuurslid van Vogelwijk Energie(k). Voor zijn audiovisuele bedrijf Studio A schafte hij anderhalf jaar geleden vier elektrische scooters aan. „Nog niet elke brommer- en scooterwinkel heeft die in huis, maar met enig zoeken op internet heb je ze zo.”

ELEKTRISCHE SCOOTER: GEEN GEKNETTER, GEEN STANK

„Er zijn verschillende modellen, die allemaal tussen de 1000 en 2500 euro kosten, dus net zo veel als benzinescooters.” Eds echtgenote Lidwien rijdt op een zonnige aprildag in zomerse outfit lachend een ‘poseerrondje’ op het Leeuwerikplein. „Ik vind het fantastische ding,” luidt haar oordeel, „maar je moet wel op je hoede zijn als je achter fietsers rijdt, want die horen je echt niet aankomen. Als ze een plotselinge beweging

maken terwijl jij net wilt passeren, kan het riskant zijn. Dan kun je maar beter even toeteren.” Motorisch gezien zijn elektrische scooters er grofweg in twee soorten: ‘licht’ en ‘zwaar’. Met de lichte kun je maximaal 25 à 30 km. per uur rijden en het zwaardere type haalt 40 à 50 km. per uur. Maar Ed en Lidwien zijn al dik tevreden met hun lichte uitvoering, waarop ze bovendien helmloos mogen rondrijden.

KLIMAATFONDS HAAGLANDEN HELPT DE STAD DUURZAAM TE MAKEN

Het Klimaatfonds Haaglanden, opgericht in 2009, heeft vorig jaar weten te bewerkstelligen dat de gemeentelijke organisatie van Den Haag door allerlei maatregelen geheel klimaatneutraal werd gemaakt. Daartoe werd ruim 8400 ton CO₂ gereduceerd. Het Klimaatfonds, dat onder leiding staat van Vogelwijkbewoner Robert van Lente, helpt en stimuleert organisaties, bedrijven en bewoners van Den Haag om maatregelen te nemen die leiden tot duurzaamheid en een klimaatneutraal bestaan. Bedrijven, instellingen en huishoudens kunnen via het fonds hun CO₂-uitstoot reduceren door voor elke ton CO₂-uitstoot € 20,- in het fonds te storten. Het Klimaatfonds biedt vervolgens aan organisaties die klimaatvriendelijker willen worden financiële steun en - dankzij een reeks aangesloten partners - toegang tot een netwerk van experts en dienstverleners. Het fonds ondersteunt op die wijze gemeenten en bedrijven in de regio Haaglanden in het reduceren van CO₂. Het Klimaatfonds telt momenteel 27 partners. Samen werken deze organisaties aan een beter klimaat, te beginnen in Haaglanden.

De twee LED-lampen die leden van Vogelwijk Energie(k) gratis ontvangen, zijn onderdeel van een actie van het Klimaatfonds Haaglanden. Alles wat het Klimaatfonds doet, staat op www.klimaatfondsdenhaag.nl

GROENE STROOM, WAT IS DAT EIGENLIJK?

Groene energie wordt door de producent opgewekt met behulp van zon, wind, waterkracht, biomassa en warmtekracht. De producent zet de geproduceerde groene stroom op het netwerk. Deze groene stroom komt in het elektriciteitsnet samen met stroom die is opgewekt uit niet-duurzame energiebronnen. U moet het netwerk zien als een groot zwembad. Dus de groene producent gooit een emmertje groene stroom in het zwembad. Het volume van het emmertje staat gelijk aan de hoeveelheid groene stroom die de producent heft opgewekt. Als u voor groene stroom kiest, zorgt u ervoor dat de kleur van het zwembad van grijs naar een groenere kleur gaat. Vervolgens haalt het netwerkbedrijf een emmertje stroom uit het zwembad en transporteert het naar uw woning of bedrijf.

Het wil dus niet zeggen dat u ook daadwerkelijk louter de groene stroom thuis krijgt! U zorgt er alleen voor dat het percentage groen in het zwembad wordt vergroot. Dankzij het nationale groencertificatensysteem bent u ervan verzekerd dat uw jaarlijkse hoeveelheid verbruikte groene stroom echt is opgewekt met behulp van duurzame bronnen. Bron: website www.energiewereld.nl

„Wil je even een handje helpen?“, vraagt Rutger van Hoogstraten. Even later trekt hij samen met zijn belangstellende bezoeker op het tegel terrasje bij z'n tuin aan de Fuutlaan een zwaar putdekkel omhoog. Daaronder openbaart zich een groot zwart gat waarin het daglicht glinsterend wordt weerspiegeld. Het is de hemelwatertank van het gezin Van Hoogstraten. „Hierin wordt alle regen opgevangen - en natuurlijk ook de gesmolten sneeuw - van ons dak, het balkon en het afdakje van de uitbouw,“ legt Rutger uit. „En dankzij een pomp kunnen we dat water gebruiken om bijvoorbeeld de tuin te sproeien en de auto te wassen.“

De ondergrondse tank is een joekel van beton die 4000 liter kan bevatten. „Eind 2006, toen we hier een klein half jaar woonden, hebben we dit systeem laten aanleggen. Het is maar een minimaal wereldverbeterend project en de terugverdientijd ervan is moeilijk aan te geven, maar het geeft toch een goed gevoel. Direct nadat we dit huis hadden gekocht, dacht ik: als we nu toch aan de slag gaan met verbouwen, wil ik ook een regenwatertank laten aanbrengen.“

GEPUZZEL

De wens was gemakkelijker geuit dan de uitvoering was gerealiseerd, erkent Rutger. „Het leverde een hoop gepuzzel op. In Nederland hebben maar heel weinig mensen zo'n systeem. Gek eigenlijk. In Duitsland en België is het voor veel woningen zelfs verplicht. Uiteindelijk vond ik een aannemersbedrijf die de benodigde spullen importeert. Toen het allemaal klaar was, bleek het uitstekend te werken. 's Winters bevriest de tankinhoud wel eens, maar de leiding die het water naar het tappunt in de tuin brengt kan niet kapotvriezen, omdat die dankzij een soort thermostaat bij vorst automatisch enigszins wordt verwarmd. Ja, daar is allemaal aan gedacht! Dit hele project heeft ons ongeveer 2500 euro gekost en wie het wil zien, komt maar kijken.“

het Eiberplein staat. „We hebben destijds dubbel glas aangebracht en waar het kon isolatiemateriaal verwerkt, maar dat blijkt nog steeds onvoldoende te zijn. In deze oude huizen zit geen spouwmuur. Het zijn éénsteensmuren en die nemen in de winter heel veel vocht en kou op, vooral aan de oostkant. We hebben enkele jaren geleden voor ons huis een zogeheten EPA aangevraagd, een EnergiePrestatieAdvies.

Tot onze verrassing kregen we het energielabel 'G', het laagst mogelijke. Er lekt heel veel warmte weg. We verstoken daardoor ook bovengemiddeld veel gas.“

BUITENMUURISOLATIE

„Ik zou wel eens willen laten onderzoeken,“ peinst Rutger, „of in onze wijk een gezamenlijke aanpak mogelijk is voor het van buiten isoleren van de muren, zonder het aanzien van de huizen aan te tasten. Je kunt het immers niet maken om bijvoorbeeld isolerende platen tegen die mooie huizen uit de jaren twintig en dertig aan te brengen. Ik heb eerlijk gezegd geen idee wat er momenteel aan isolatietechnieken voor dunne buitengevels op de markt is.

Bovendien weet ik ook niet goed wat ik moet met de tochroostertjes in onze gevel. Veel vergelijkbare huizen hebben ook zulke roosters.

Kun je die gewoon dicht maken of levert dat bepaalde nadelen op?

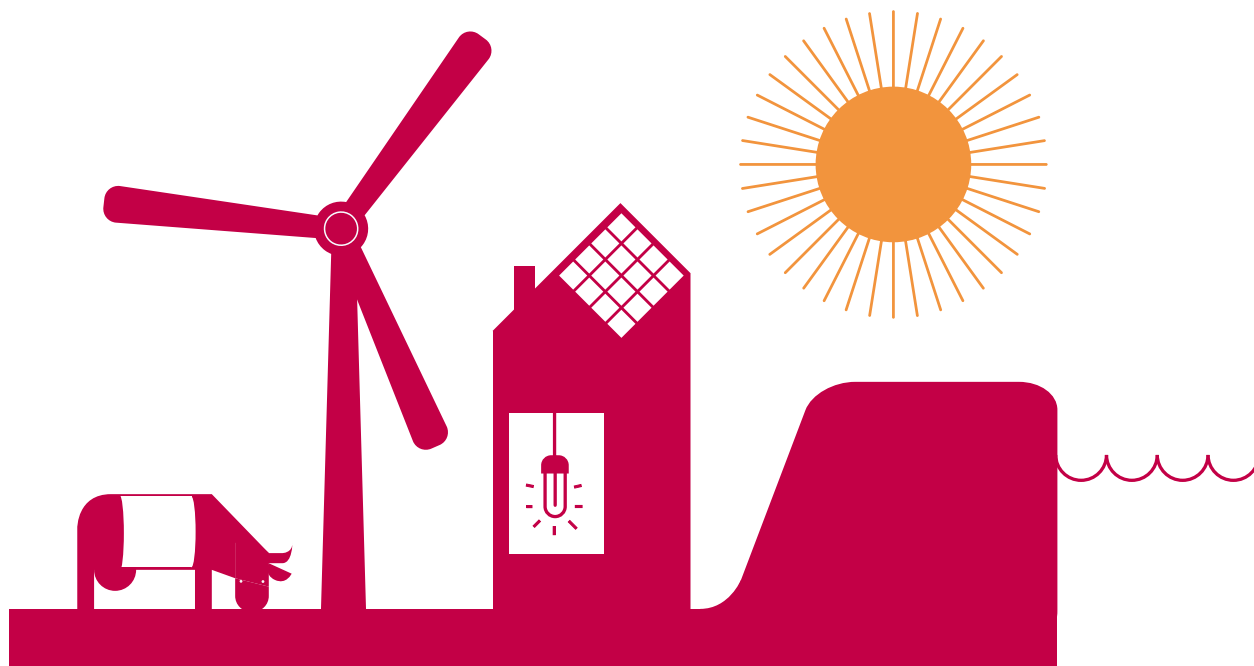

REGENWATER VOOR TUIN EN AUTO

ISOLATIE

Rutger wil nog wel een noodkreet kwijt over de isolatie van zijn huis, dat op een hoek van

Hopelijk komt er via Vogelwijk Energie(k) of het wijkblad wel een oplossing voor deze problemen.“

Heel Nederland doet mee

Negen op de tien Rotterdammers doen al mee.

Utrecht. Den Haag. Amersfoort. Ameland.

Het Wereld Natuur Fonds doet mee.

Woningcorporaties. Winkeliers.

Banken. Scholen.

Alles en iedereen doet mee.

Van klein tot groot.

Van bakkerij Bosman uit Den Haag tot KPN.

Samen met ons.

Want wij gaan voor schone energie.

Voor meer huishoudens op groen.

Voor meer bedrijven die klimaatneutraal werken.

Doe ook mee!

Dat telt op.

Kijk op eneco.nl/meedoen.

Samen gaan we
voor duurzaam

Klimaatfonds Haaglanden en Vogelwijk brengen klimaatneutrale stad dichterbij!

Met de afname van bijna 1.000 energiezuinige LED-lampen uit de 'Den Haag LED op!' actie van Klimaatfonds Haaglanden heeft de Vogelwijk een belangrijke stap gezet in de richting van een klimaatneutrale wijk. Daar kunt u als Vogelwijkbewoner met recht trots op zijn!

De Vogelwijk neemt de duurzaamheidsambities van de gemeente Den Haag serieus en laat dit met de LED-lampenactie en de activiteiten van Vogelwijk Energie(k) zien. Klimaatfonds Haaglanden juicht dit uiteraard van harte toe. Het fonds is opgericht om steun te bieden aan lokale organisaties of huishoudens die klimaatneutraal willen worden.

Dat doet het fonds door te adviseren over maatregelen die de CO₂-uitstoot kunnen reduceren, te meten hoeveel CO₂ er na die maatregelen nog wordt veroorzaakt en dat vervolgens te compenseren in zichtbare projecten in de stad die leiden tot een even grote vermindering van die resterende CO₂-uitstoot.

Als bewoner van Den Haag kunt u dus direct bijdragen aan een klimaatneutrale stad door uw eigen huishouden klimaatneutraal te maken!

De eerste stap naar een klimaatneutrale Vogelwijk is een klimaatneutraal huishouden

Maak uw huishouden klimaatneutraal via het Klimaatfonds

Draag direct bij aan de verduurzaming van uw leefomgeving door uw eigen huishouden klimaatneutraal te maken. Op de website van Klimaatfonds Haaglanden staat een handige rekenmodule waarmee u aan de hand van uw energie- en gasverbruik en gebruik van brandstof uw CO₂-uitstoot kunt berekenen. Deze CO₂-uitstoot kunt u reduceren door energie- en gasbesparende maatregelen te nemen. Het restant van de uitstoot kunt u op een lokale wijze compenseren door een bedrag in het fonds te storten. Het bedrag is € 20,- per ton CO₂-uitstoot per jaar. Om u een idee te geven: de compensatie van de veroorzaakte CO₂-uitstoot van een gemiddeld huishouden via het fonds kost circa € 100,- per jaar (dit bedrag is uiteraard afhankelijk van uw energie- en gasverbruik en gebruik van vervoer).

Klimaatfonds Haaglanden financiert hiermee lokale, klimaatvriendelijke projecten in de stad, zodat direct zichtbaar wordt wat er met uw steun gedaan wordt. Bovendien ontvangt u een 'Klimaatfonds Haaglanden – Klimaatneutraal Huis'-sticker waarmee u kunt laten zien dat u een klimaatneutraal huishouden heeft!

**KLIMAAT
FONDS**

H A A G L A N D E N

Ga voor meer informatie over Klimaatfonds Haaglanden en om zelf klimaatneutraal te worden naar:

www.klimaatfondshaaglanden.nl

Klimaatfonds Haaglanden | Postbus 622 | 2501 CP Den Haag

T 070 311 49 49 | F 070 362 61 53

info@klimaatfondsdenhaag.nl

